

**DYREKTYWA RADY
z dnia 19 grudnia 1991 r.**

**w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń
(91/674/EWG)**

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 54,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

we współpracy z Parlamentem Europejskim²,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno - Społecznego³,

a także mając na uwadze, co następuje:

art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu wymaga koordynacji niezbędnego zakresu zabezpieczeń, które, z uwagi na ochronę interesów członków i innych osób, są wymagane przez Państwa Członkowskie od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, mając na względzie aby takie zabezpieczenia były równoważne w całej Wspólnocie;

dyrektywa Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek⁴, ostatnio zmieniona dyrektywą 90/605/EWG⁵, nie musi być stosowana do towarzystw ubezpieczeniowych, zwanych dalej "zakładami ubezpieczeń", do czasu dalszej koordynacji; z uwagi na istotne znaczenie zakładów ubezpieczeń we Wspólnocie, taka koordynacja nie może być dłużej odwlekana po wykonaniu dyrektywy 78/660/EWG;

wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dyrektywa Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych⁶, ostatnio zmieniona dyrektywą 90/605/EWG, przewiduje odstępstwa dotyczące zakładów ubezpieczeń jedynie do wygaśnięcia terminu wyznaczonego na stosowanie niniejszej dyrektywy; dlatego niniejsza dyrektywa musi zawierać również przepisy szczególne dla zakładów ubezpieczeń w odniesieniu do skonsolidowanych sprawozdań finansowych;

taka koordynacja jest również pilnie potrzebna, gdyż zakłady ubezpieczeń prowadzą działalność ponadgraniczną; lepsza porównywalność rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych takich zakładów ma zasadnicze znaczenie dla wierzycieli, dłużników, akcjonariuszy (udziałowców), posiadaczy polis ubezpieczeniowych i ich doradców oraz dla ogółu społeczeństwa;

w Państwach Członkowskich zakłady ubezpieczeń o różnej formie prawnej konkurują ze sobą; zakłady zajmujące się działalnością ubezpieczeń bezpośrednich zwykle zajmują się jednocześnie działalnością w zakresie reasekuracji, a zatem konkurują ze specjalistycznymi towarzystwami reasekuracyjnymi; właściwe jest zatem nie ograniczanie koordynacji do form prawnych, objętych dyrektywą 78/660/EWG, lecz wybranie zakresu odpowiadającego zakresowi dyrektywy Rady 73/239/EWG z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie⁷, ostatnio zmienionej dyrektywą 90/618/EWG⁸, oraz zakresowi dyrektywy Rady 79/267/EWG z dnia 5 marca 1979 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie bezpośrednich ubezpieczeń na życie⁹, ostatnio zmienionej dyrektywą 90/619/EWG¹⁰, który obejmuje również niektóre zakłady wyłączone z zakresu tych dyrektyw oraz spółki będące towarzystwami reasekuracyjnymi;

choć ze względu na szczególne cechy zakładów ubezpieczeń stosowne wydaje się być

zapropozowanie odrębnej dyrektywy w sprawie rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych takich zakładów, co niekoniecznie wymaga ustanowienia zestawu norm innych niż te, przewidziane w dyrektywie 78/660/EWG oraz dyrektywie 83/349/EWG; takie odrębne normy nie byłyby ani właściwe ani spójne z zasadami leżącymi u podstaw koordynacji prawa spółek, ponieważ, biorąc pod uwagę ważną pozycję zajmowaną przez zakłady ubezpieczeń w gospodarce Wspólnoty, nie mogą być one wyłączone z zakresu reguł opracowanych dla przedsiębiorstw w ogóle; z tego powodu uwzględniono jedynie szczególne cechy zakładów ubezpieczeń i niniejsza dyrektywa dotyczy jedynie odstępstw od reguł ustanowionych w dyrektywie 78/660/EWG oraz dyrektywie 83/349/EWG;

w układzie i treści bilansów zakładów ubezpieczeń w różnych Państwach Członkowskich występują istotne różnice; zatem niniejsza dyrektywa musi ustanowić jednakowy układ i takie same pozycje dla bilansów wszystkich wspólnotowych zakładów ubezpieczeń;

jeżeli roczne sprawozdania finansowe oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe mają być porównywalne, należy rozstrzygnąć podstawowe kwestie dotyczące ujawniania w bilansie niektórych operacji;

w celu zapewnienia lepszej porównywalności niezbędne jest również dokładnie określenie treści różnych pozycji bilansowych;

prywatne może być rozróżnienie między zobowiązaniami ubezpieczyciela a reasekuratora poprzez wykazanie po stronie aktywów udziału reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych jako aktywa;

należy także ustalić strukturę rachunku zysków i strat oraz określić niektóre jego pozycje; biorąc pod uwagę szczególny charakter sektora ubezpieczeń wskazane może być wykazanie nie zrealizowanych zysków i strat w rachunku zysków i strat;

porównywalność kwot w bilansie oraz rachunku zysków i strat jest również zasadniczo uzależniona od wartości, w których aktywa i pasywa są wykazywane w bilansie; dla właściwej oceny sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń należy wykazać wartość bieżącą inwestycji, a także ich wartość wyliczoną w oparciu o cenę nabycia lub kosztu wytworzenia; jednakże obowiązkowe wykazywanie wartości bieżącej inwestycji, przynajmniej w informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym jest zalecane wyłącznie do celów porównywalności i przejrzystości a nie ma na celu zmian w polityce podatkowej wobec zakładów ubezpieczeń;

w wyliczeniu rezerw ubezpieczeń na życie można wykorzystywać metody aktuarialne zwyczajowo stosowane na rynku lub akceptowane przez organy nadzorujące działalność ubezpieczeniową; metodami tymi może posługiwać się każdy aktuariusz lub ekspert zgodnie z warunkami, które mogą być ustanowione przez prawo krajowe oraz z należyтым uwzględnieniem zasad aktuarialnych uznanych w ramach obecnej i przyszłej koordynacji podstawowych zasad dotyczących nadzoru ostrożnościowego i finansowego działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich na życie;

w wyliczeniu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, z jednej strony należy zakazać stosowania wszelkich ukrytych dyskont lub odpisów, a z drugiej strony, biorąc pod uwagę względy ostrożności i przejrzystości, należy określić szczegółowe warunki stosowania jawnych dyskont lub odpisów;

w świetle szczególnego charakteru zakładów ubezpieczeń niezbędne jest wprowadzenie pewnych zmian dotyczących informacji dodatkowej do rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych;

zgodnie z intencją uwzględnienia wszystkich zakładów ubezpieczeń objętych zakresem dyrektyw 73/239/EWG i 79/267/EWG oraz niektórych innych dyrektyw, określone w dyrektywie 78/660/EWG odstępstwa dotyczące małych i średnich zakładów ubezpieczeń nie zostały uwzględnione, lecz niektóre małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, które wyłączone z zakresu dyrektyw 73/239/EWG i 79/267/EWG, nie powinny być objęte niniejszą dyrektywą;

z tych samych powodów, zakres możliwości Państw Członkowskich zwalniania, zgodnie z dyrektywą

83/349/EWG, jednostek macierzystych grup kapitałowych z obowiązkowej konsolidacji, nie obejmuje zakładów ubezpieczeń, jeżeli jednostki podlegające konsolidacji nie przekraczają łącznie określonej wielkości;

ze względu na jego szczególny charakter konieczne jest przyjęcie szczególnych przepisów dla towarzystwa ubezpieczeniowego działającego pod nazwą "Lloyd's";

przepisy niniejszej dyrektywy stosują się również do skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzanych przez przedsiębiorstwo dominujące, która jest jednostką macierzystą holdingu finansowego, w przypadku, gdy jej przedsiębiorstwa zależne to wyłącznie lub głównie zakłady ubezpieczeń;

analiza problemów pojawiających się w związku z niniejszą dyrektywą, w szczególności dotyczących jej stosowania, wymaga współpracy przedstawicieli Państw Członkowskich i Komisji w ramach komitetu kontaktowego; w celu uniknięcia szybkiego wzrostu liczby takich komitetów pożądane jest, aby współpraca ta miała miejsce na forum komitetu, przewidzianego w art. 52 dyrektywy 78/660/EWG; jednakże analizując problemy dotyczące zakładów ubezpieczeń, komitet musi być właściwie ukonstytuowany;

w świetle złożoności problematyki, zakładom ubezpieczeń objętym zakresem niniejszej dyrektywy należy przyznać stosowny okres czasu na wykonanie jej przepisów; okres ten należy przedłużyć w celu umożliwienia dokonania niezbędnych zmian dotyczących z jednej strony towarzystwa ubezpieczeniowego działającego pod nazwą "Lloyd's", a z drugiej tych zakładów, które w momencie wejścia w życie niniejszej dyrektywy wykazują swoje inwestycje według kosztów historycznych;

w świetle celów większej przejrzystości i harmonizacji, należy przewidzieć przegląd niektórych przepisów niniejszej dyrektywy po pięciu latach jej stosowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

SEKCJA 1

Przepisy wstępne i zakres stosowania

Artykuł 1

1. Art. 2, 3, 4 ust. 1, 3-5, art. 6, 7, 13, 14, 15 ust. 3 i 4, art. 16-21, 29-35, 37-42, 43 ust. 1 pkt. 1-7 oraz 9-13, art. 45 ust. 1, art. 46, 48-50, art. 51 ust. 1, art. 54, 56-59 i 61 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do zakładów ubezpieczeń określonych w art. 2 niniejszej dyrektywy, chyba, że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej.

2. W przypadku, gdy w dyrektywach 78/660/EWG i 83/349/EWG dokonywane jest odniesienie do art. 9 i 10 (bilans) lub do art. 23-26 (rachunek zysków i strat) dyrektywy 78/660/EWG, odniesienia takie uznawane są za odniesienia odpowiednio do art. 5 (bilans) lub do art. 29 (rachunek zysków i strat) niniejszej dyrektywy.

3. Odniesienia w dyrektywach 78/660/EWG i 83/349/EWG do art. 31-42 dyrektywy 78/660/EWG uznawane są za odniesienia do tych artykułów, z uwzględnieniem art. 45-62 niniejszej dyrektywy.

4. W przypadku, gdy wyżej wymienione przepisy dyrektywy 78/660/EWG odnoszą się do pozycji bilansowych, dla których nie przewidziano żadnego odpowiednika w niniejszej dyrektywie, uznawane są one za odniesienia do pozycji w art. 6 niniejszej dyrektywy, w którym wyszczególniono odpowiednie pozycje aktywów i pasywów.

Artykuł 2

1. Środki koordynacyjne określone w niniejszej dyrektywie stosuje się do spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, które są:

- a) zakładami w rozumieniu art. 1 dyrektywy 73/239/EWG, z wyjątkiem tych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, które są wyłączone z zakresu tej dyrektywy na mocy jej art. 3, ale włączając te zakłady określone w art. 4 lit. a), b), c) oraz e) tej dyrektywy, chyba że ich działalność nie polega wyłącznie lub głównie na prowadzeniu działalności ubezpieczeniowej;
- b) zakładami, w rozumieniu art. 1 dyrektywy 79/267/EWG, z wyłączeniem zakładów i towarzystw ubezpieczeń wzajemnych określonych w art. 2 ust. 2 i 3 oraz art. 3 tej dyrektywy; lub
- c) zakładami prowadzącymi działalność reasekuracyjną.

W niniejszej dyrektywie zakłady takie są zwane zakładami ubezpieczeń.

2. Środki grupowego funduszu emerytalnego, w rozumieniu art. 1 ust. 2 lit. c) oraz d) dyrektywy 79/267/EWG, którymi zarządza zakład ubezpieczeń w imieniu własnym, ale na rzecz osób trzecich, muszą być wykazane w bilansie, jeżeli zakład nabywa tytuł prawny do danych aktywów. Całkowitą kwotę takich aktywów i pasywów wykazuje się odrębnie lub w informacji do sprawozdania finansowego w podziale na poszczególne pozycje. Jednakże Państwa Członkowskie mogą zezwolić na wykazanie takich środków jako pozycji pozabilansowych, pod warunkiem, że istnieją szczególne zasady, zgodnie z którymi takie środki mogą być wyłączone z aktywów przeznaczonych do podziału w przypadku likwidacji zakładu ubezpieczeń (lub podobnego postępowania).

Aktywa nabyte w imieniu i na rzecz osób trzecich nie mogą być wykazane w bilansie.

Artykuł 3

Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące ubezpieczeń na życie stosuje się mutatis mutandis do zakładów ubezpieczeń prowadzących wyłącznie ubezpieczenia zdrowotne, opierając się przy tym wyłącznie lub głównie na zasadach technicznych stosowanych w ubezpieczeniach na życie.

Państwa Członkowskie mogą stosować akapit pierwszy do ubezpieczeń zdrowotnych prowadzonych przez wspólne zakłady ubezpieczeń zgodnie z zasadami technicznymi stosowanymi w ubezpieczeniach na życie, w przypadku, gdy taka działalność jest istotna.

Artykuł 4

Niniejszą dyrektywę stosuje się do towarzystwa ubezpieczeniowego o nazwie "Lloyd's", z zastrzeżeniem środków dostosowawczych zawartych w Załączniku, uwzględniających szczególnie charakter i strukturę towarzystwa Lloyd's.

SEKCJA 2

Przepisy ogólne dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat **Artykuł 5**

W przypadku zakładów ubezpieczeń połączenie pozycji na warunkach określonych w art. 4 ust. 3 lit. a) lub b) dyrektywy 78/660/EWG ogranicza się,

- w odniesieniu do bilansu: do pozycji poprzedzonych cyframi arabskimi, z wyjątkiem

pozycji dotyczących rezerw techniczno - ubezpieczeniowych, oraz

- w odniesieniu do rachunku zysków i strat: do pozycji poprzedzonych małymi literami, z wyjątkiem pozycji I (1) i (4) oraz II (1), (5) i (6).

Połączenie jest dopuszczalne jedynie zgodnie z zasadami ustanowionymi przez Państwa Członkowskie.

SEKCJA 3 Układ bilansu Artykuł 6

Państwa Członkowskie określają następujący układ bilansu:

Aktywa

A. Niewpłacony kapitał subskrybowany

wykazujący odrębnie kapitał wymagany (chyba że prawo krajowe wymaga, aby kapitał zadeklarowany był wykazany po stronie pasywów, w takim przypadku kapitał zadeklarowany, lecz jeszcze niewpłacony musi być wykazany po stronie aktywów w pozycji A lub E IV).

B. Wartości niematerialne i prawne

zgodnie z opisem do pozycji B i C I w art. 9 dyrektywy 78/660/EWG, wykazujące odrębnie:

- koszty utworzenia, tak jak jest to określone w prawie krajowym i w stopniu, w jakim prawo krajowe zezwala na wykazanie ich po stronie aktywów (chyba, że prawo krajowe wymaga ich wykazania w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego),

- wartość firmy, w stopniu, w jakim została nabyta za wynagrodzeniem (chyba, że prawo krajowe wymaga wykazania jej w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego).

C. Lokaty

I. Nieruchomości gruntowe i budynkowe:

wykazujący odrębnie nieruchomości zajmowane przez zakład ubezpieczeń na własną działalność (chyba, że prawo krajowe nie wymaga wykazania ich w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego).

II. Lokaty w jednostkach powiązanych oraz udziały kapitałowe:

1. Udziały w jednostkach powiązanych.

2. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez jednostki powiązane oraz udzielone tym jednostkom pożyczki.

3. Udziały kapitałowe.

4. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez jednostki i udzielone pożyczki tym jednostkom, z którymi zakład ubezpieczeń jest powiązany z tytułu udziału kapitałowego.

III. Inne inwestycje finansowe:

1. Udziały i inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki

uczestnictwa w funduszach powierniczych.

2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu.

3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach inwestycyjnych.

4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie.

5. Pozostałe pożyczki.

6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych.

7. Pozostałe.

IV. Depozyty u cedentów.

D. Lokaty środków z tytułu ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający

E. Należności

(Kwoty należne od:

- jednostek powiązanych, oraz

- jednostek, z którymi zakład ubezpieczeń jest powiązany z tytułu udziałów kapitałowych).

wykazuje się odrębnie, jako podpozycje pozycji i, ii i iii.

I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich od:

1. ubezpieczających;

2. pośredników.

II. Należności z tytułu reasekuracji.

III. Inne należności.

IV. Kapitał subskrybowany wymagalny ale niewpłacony.

(chyba, że prawo krajowe wymaga, aby kapitał należny, ale niewpłacony był wykazany po stronie aktywów w pozycji A).

F. Inne aktywa

I. Aktywa materialne i zapasy wymienione w art. 9 pozycja C II i D I dyrektywy 78/660/EWG, oprócz gruntów, budynków, rozpoczętych inwestycji budowlanych oraz zaliczek na poczet nieruchomości.

II. Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych.

III. Udziały własne (ze wskazaniem ich wartości nominalnej, a w razie braku wartości nominalnej - ich księgowej wartości nominalnej) w stopniu, w jakim prawo krajowe zezwala na ich wykazanie w bilansie.

IV. Pozostałe.

G. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów

I. Zarachowane odsetki i czynsze

II. Aktywowane koszty akwizycji (z podziałem na koszty dotyczące ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczeń na życie)

III. Inne rozliczenia międzyokresowe

H. Strata za rok obrotowy

(chyba, że prawo krajowe wymaga jej wykazania po stronie pasywów w pozycji A VI).

Pasywa

A. Kapitał i rezerwy

I. Kapitał subskrybowany lub środki równoważne

(chyba, że prawo krajowe wymaga wykazania kapitału zadeklarowanego w tej pozycji. W tym przypadku wartość kapitału subskrybowanego i wartość kapitału wpłaconego w całości musi wykazać odrębnie).

II. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji lub udziałów powyżej ich wartości nominalnej.

III. Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny.

IV. Rezerwy.

V. Wynik finansowy przeniesiony z lat ubiegłych.

VI. Wynik finansowy roku obrotowego.

(chyba, że prawo krajowe wymaga jego wykazania po stronie aktywów w pozycji H lub pasywów w pozycji I).

B. Zobowiązania podporządkowane

C. Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe

1. Rezerwa na składki niezarobione

a) kwota brutto

b) kwota reasekuracji (-)

2. Rezerwa ubezpieczeń na życie:

a) kwota brutto

b) kwota reasekuracji (-)

3. Wierzytelności wymagalne:

a) kwota brutto

b) kwota reasekuracji (-)

4. Rezerwa na premie i rabaty (chyba, że została wykazana w pozycji 2):
a) rezerwy brutto

b) udział reasekuratorów (-)

5. Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

6. Pozostałe rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe:

a) rezerwy brutto

b) udział reasekuratorów (-)

D Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się:

a) rezerwy brutto

b) udział reasekuratorów (-)

E. Rezerwy z tytułu pozostałych zobowiązań i kosztów

1. Rezerwy dla emerytur i podobnych zobowiązań.

2. Rezerwy na podatki.

3. Pozostałe rezerwy.

F. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów

G. Zobowiązania

(Zobowiązania wobec:

- jednostek powiązanych, oraz

- jednostek, z którymi zakład ubezpieczeń jest powiązany z tytułu udziałów kapitałowych wykazuje się odrębnie jako pozycje pomocnicze.)

I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich.

II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji.

III. Pożyczki obligacyjne, z odrębnym wykazaniem pożyczek zamiennych.

IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych.

V. Pozostałe zobowiązania, włączając zobowiązania z tytułu podatków i zabezpieczenie społeczne.

H. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów

I. Zysk w roku obrotowym

(chyba, że prawo krajowe wymaga jego wykazania po stronie pasywów w pozycji A VI).

Artykuł 7

Art. 14 dyrektywy 78/660/EWG nie stosuje się wobec zobowiązań związanych z działalnością ubezpieczeniową.

SEKCJA 4 **Przepisy szczególne dotyczące niektórych pozycji bilansowych** **Artykuł 8**

Art. 15 ust. 3 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się jedynie wobec pozycji aktywów B oraz C I oraz II, określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy. Wszelkie przesunięcia w tych pozycji wykazuje się przyjmując za podstawę wartość bilansową na początek roku obrotowego.

Artykuł 9

Aktywa: pozycja C III (2)

Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałym dochodzie

1. Pozycja ta obejmuje zbywalne dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałym dochodzie wyemitowane przez instytucje kredytowe, inne jednostki lub organy publiczne, o ile nie są one uwzględnione w pozycji C II (2) lub (4).
2. Papiery wartościowe oprocentowane według stopy zmiennej, zależnej od określonych czynników, np. stopy procentowej na rynku międzybankowym lub rynek eurowalut, uznaje się za dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałym dochodzie.

Artykuł 10

Aktywa: pozycja C III (3)

Udział we wspólnych przedsięwzięciach inwestycyjnych

Pozycja ta obejmuje akcje i udziały posiadane przez instytucję we wspólnych przedsięwzięciach inwestycyjnych, utworzonych przez kilka jednostek lub funduszy emerytalnych, zarządzanie którymi powierzono jednej z tych jednostek lub jednemu z tych funduszy emerytalnych.

Artykuł 11

Aktywa: pozycje C III (4) i (5)

Pożyczki zabezpieczone hipoteczne i pozostałe pożyczki

Pożyczki udzielone ubezpieczającym się, których głównym zabezpieczeniem jest polisa, wykazuje się w pozycji "Pozostałe pożyczki", a ich wartość wykazuje się w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego. Pożyczki hipoteczne wykazuje się w ten sam sposób, nawet jeżeli są one dodatkowo zabezpieczone polisami ubezpieczeniowymi. W przypadku, gdy wartość

niezabezpieczonej polisami części pozycji "Pozostałe pożyczki" jest istotna, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy zamieścić odpowiednie wyszczególnienie.

Artykuł 12

Aktywa: pozycja C III (6)

Lokaty w instytucjach kredytowych

Pozycja ta obejmuje kwoty, których wycofanie podlega ograniczeniom czasowym. Kwoty zdeponowane bez takich ograniczeń wykazuje się w pozycji F II, nawet jeżeli są one oprocentowane.

Artykuł 13

Aktywa: pozycja C III (7)

Pozostałe

Pozycja ta obejmuje lokaty, które nie są uwzględnione w pozycjach C III (1)-(6). W przypadku, gdy wartość takich lokat jest istotna, muszą być one wykazane w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 14

Aktywa: pozycja C IV

Depozyty u cedentów

W bilansie zakładu, który przyjmuje reasekurację, pozycja ta obejmuje kwoty należne od cedentów i odpowiadające udzielonym gwarancjom, które zostały złożone u tych cedentów lub osób trzecich, bądź które zostały zatrzymane przez te jednostki.

Kwoty te nie mogą być łączone z innymi kwotami należnymi reasekuratorowi od ubezpieczyciela cedującego, ani równoważone kwotami należnymi ubezpieczycielowi cedującemu od reasekuratora.

Papiery wartościowe zdeponowane u cedentów lub osób trzecich, które pozostają własnością jednostki przyjmującej ryzyko do reasekuracji, wykazuje się w księgach tej jednostki w odpowiedniej pozycji jako lokaty.

Artykuł 15

Aktywa: pozycja D

Lokaty środków z tytułu ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający

W odniesieniu do ubezpieczeń na życie pozycja ta obejmuje z jednej strony lokaty, których wartość jest wykorzystywana do wyceny wartości zysku na polisach związanych z funduszem inwestycyjnym, a z drugiej strony lokaty służące jako pokrycie zobowiązań, które są ustalane w

stosunku do indeksu. Pozycja ta obejmuje również lokaty posiadaczy tontyn przeznaczone do podziału między nimi.

Artykuł 16

Aktywa: pozycja F IV

Pozostałe

Pozycja ta obejmuje te aktywa, które nie są wykazane w pozycjach F I, II i III. W przypadku, gdy wartość takich aktywów jest istotna, należy je wykazać w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 17

Aktywa: pozycja G I

Narosłe odsetki i czynsze

Pozycja ta obejmuje pozycje, które przedstawiają odsetki i czynsze należne do dnia bilansowego, ale jeszcze niewymagalne.

Artykuł 18

Aktywa: pozycja G II

Odroczone koszty akwizycji

1. Koszty uzyskania polis ubezpieczeniowych są odroczone zgodnie z art. 18 dyrektywy 78/660/EWG, o ile takie odroczenie nie jest zakazane przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie mogą jednakże zezwolić na odliczanie kosztów akwizycji od niezapłaconych składek w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie oraz na ich odliczenie według metody aktuarialnej od rezerw matematycznych w przypadku ubezpieczeń na życie. W przypadku, gdy ta metoda jest stosowana, kwoty odliczone od rezerw muszą być wykazane w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 19

Pasywa: pozycja A I

Kapitał subskrybowany lub środki równoważne

Pozycja ta obejmuje wszystkie kwoty, niezależnie od ich faktycznego przeznaczenia, które zgodnie z formą prawną zakładu ubezpieczeń uważane są, zgodnie z prawem krajowym danego Państwa Członkowskiego, za kapitał własny subskrybowany przez udziałowców lub inne osoby.

Artykuł 20

Pasywa: pozycja A IV

Rezerwy

Pozycja ta obejmuje wszystkie rodzaje rezerw wymienionych w art. 9 dyrektywy 78/660/EWG w pozycji A IV pasywów i tam określone. Państwa Członkowskie mogą również wymagać wykazywania innych rodzajów rezerw, jeżeli jest to niezbędne w przypadku zakładów ubezpieczeń, których forma prawna nie jest objęta dyrektywą 78/660/EWG.

W bilansach zakładów ubezpieczeń, których to dotyczy, rezerwy wykazuje się odrębnie, jako podpozycje w pozycji A IV pasywów, z wyjątkiem rezerwy z aktualizacji wyceny, która jest wykazywana w pozycji A III po stronie pasywów.

Artykuł 21

Pasywa: pozycja B

Zobowiązania podporządkowane

W przypadku, gdy jest to ustalone umownie, iż w razie likwidacji lub upadłości, zobowiązania, niezależnie od tego czy są czy też nie są zabezpieczone świadectwami, mają być spłacone dopiero po zaspokojeniu roszczeń wszystkich pozostałych wierzycieli, to takie zobowiązania wykazuje się w tej pozycji.

Artykuł 22

W przypadku, gdy Państwo Członkowskie zezwala, aby bilans zakładu uwzględniał środki, których podział między ubezpieczającymi albo między akcjonariuszami (udziałowcami) nie został ustalony przed zamknięciem roku obrachunkowego, to kwoty te wykazuje się jako pasywa w pozycji Ba (Fundusz do przyszłych podziałów).

Zmiany w tej pozycji wynikają z pozycji II (12a) (Przeniesienia do lub z funduszu do przyszłych podziałów) w rachunku zysków i strat.

Artykuł 23

Pasywa: pozycja C

Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe

Art. 20 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do rezerw techniczno - ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem przepisów art. 24-30 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 24

Pasywa: pozycje C (1) lit. b), (2) lit. b), (3) lit. b), (4) lit. b) i (6) lit. b) oraz D lit. b)

Należności z tytułu reasekuracji

1. Należności z tytułu reasekuracji obejmują kwoty faktyczne lub szacunkowe, które zgodnie z ustaleniami umownymi reasekuracji odlicza się od wartości rezerw techniczno - ubezpieczeniowych brutto.

2. Odnośnie rezerwy niezapłaconych składek, należności z tytułu reasekuracji wylicza się zgodnie z metodami określonymi w art. 57 lub zgodnie z warunkami polisy reasekuracyjnej.

3. Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić na wykazywanie należności z tytułu reasekuracji po stronie aktywów. W przypadku korzystania z tej możliwości należności te przedstawia się w pozycji Da (Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych) aktywów w podziale:

1. Rezerwa niezapłaconych składek
2. Rezerwa ubezpieczeń na życie
3. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia
4. Rezerwa na premie i rabaty (chyba, że została wykazana w pozycji 2)
5. Pozostałe rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe
6. Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się.

Bez względu na art. 5, pozycji tych nie łączy się.

Artykuł 25

Pasywa: pozycja C (1)

Rezerwa niezapłaconych składek

Rezerwa niezapłaconych składek obejmuje kwotę przedstawiającą tę część przypisanych składek brutto, która ma być przeznaczona na następny rok obrotowy lub kolejne lata obrotowe. W przypadku ubezpieczenia na życie Państwa Członkowskie mogą, do czasu dalszej harmonizacji, wymagać lub zezwolić na włączenie rezerwy niezapłaconych składek w pozycji C (2).

Jeżeli zgodnie z art. 26 pozycja C (1) uwzględnia również kwoty rezerwy na ryzyka niewygasłe, opis pozycji brzmi: "Rezerwa niezapłaconych składek i rezerwa na ryzyka niewygasłe". Jeżeli kwota ryzyka niewygasłego jest istotna, wykazuje się ją odrębnie w bilansie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 26

Pasywa: pozycja C (6)

Pozostałe rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe

Pozycja ta obejmuje, między innymi, rezerwę na ryzyko niewygasłe, tj. kwotę odłożoną oprócz składek niezapłaconych w odniesieniu do ryzyka ponoszonego przez zakład ubezpieczeń po

zakończeniu roku obrotowego, w celu zabezpieczenia wszystkich roszczeń i wydatków związanych z obowiązującymi umowami ubezpieczenia, których wysokość przekracza sumę nie uzyskanych składek oraz wszelkich składek należnych na podstawie tych umów. Jednakże, jeżeli ustawodawstwo krajowe tak przewiduje, rezerwa na ryzyka niewygasłe może być dodana do rezerwy niewypłaconych składek, określonej w art. 25, i uwzględniona w kwocie wykazywanej w pozycji C (1).

Jeżeli kwota ryzyka niewygasłych jest istotna, wykazuje się ją odrębnie w bilansie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Jeżeli możliwość przewidziana w art. 3 akapit drugi nie jest wykorzystywana, pozycja ta uwzględnia również rezerwy wiekowe.

Artykuł 27

Pasywa: pozycja C (2)

Rezerwa ubezpieczeń na życie

Rezerwa ubezpieczeń na życie obejmuje aktuarialne oszacowaną wartość zobowiązań zakładu ubezpieczeń z uwzględnieniem zadeklarowanych premii i po odliczeniu wartości aktuarialnej przyszłych składek.

Artykuł 28

Pasywa: pozycja C (3)

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje wartość ogółem szacunkowych kosztów ostatecznych zakładu ubezpieczeń związanych z likwidacją szkód będących skutkiem zdarzeń, które wystąpiły przed końcem roku obrotowego, niezależnie od tego, czy zostały zgłoszone, czy też nie, pomniejszoną o kwoty już wypłacone z tytułu takich odszkodowań i świadczeń.

Artykuł 29

Pasywa: pozycja C (4)

Rezerwa na premie i rabaty

Rezerwa na premie i rabaty obejmuje kwoty przewidziane dla ubezpieczających się lub beneficjentów umów w postaci premii i rabatów określonych w art. 39, w zakresie, w jakim kwoty te nie zostały udzielone na kredyt ubezpieczającym się lub beneficjentom polis bądź nie zostały uwzględnione w pozycji Ba (Fundusz do przyszłego podziału), jak przewidziano w art. 22 akapit pierwszy lub w pozycji C (2).

Artykuł 30

Pasywa: pozycja C (5)

Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

1. Rezerwa na wyrównanie szkodowości obejmuje wszelkie kwoty odłożone zgodnie z wymaganiami prawnymi lub administracyjnymi w celu wyrównania fluktuacji wskaźników straty w przyszłych latach obrotowych lub zabezpieczenia szczególnych rodzajów ryzyk.

Jeżeli w przypadku braku takich wymagań prawnych lub administracyjnych, rezerwy w rozumieniu art. 20 zostały utworzone w tym samym celu, fakt ten wykazuje się w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 31

Pasywa: pozycja D

Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się

Pozycja ta obejmuje rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe utworzone celem pokrycia zobowiązań związanych z polisami ubezpieczeń na życie, gdy wartość lub zwrot ustalane są w stosunku do lokat, których ryzyko ponosi ubezpieczający się, bądź w stosunku do indeksu.

Wszelkie dodatkowe rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe utworzone w celu pokrycia ryzyka śmierci, wydatków operacyjnych lub innych rodzajów ryzyk (takich jak świadczenia wypłacane w dniu terminu płatności lub gwarantowane wartości wykupu) wykazuje się w pozycji C (2).

Pozycja D obejmuje również rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe przedstawiające zobowiązania organizatora tontyny wobec jej posiadaczy.

Artykuł 32

Pasywa: pozycja F

Depozyty reasekuratorów

W bilansie zakładu dokonującego cesji reasekuracyjnej pozycja ta obejmuje kwoty zdeponowane przez inne zakłady ubezpieczeń lub potrącone im na podstawie umów reasekuracji. Kwoty te nie mogą być łączone z innymi kwotami stanowiącymi należności lub zobowiązania wobec tych zakładów.

W przypadku, gdy zakład dokonujący cesji reasekuracyjnej otrzymał jako depozyt papiery wartościowe, które zostały przeniesione na jego własność, pozycja obejmuje kwotę należną od zakładu cedującego z tytułu depozytu.

SEKCJA 5

Układ rachunku zysków i strat

Artykuł 33

1. Państwa Członkowskie określają układ wskazany w art. 34 dla rachunku zysków i strat.

2. Rachunek techniczny ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie stosuje się do grup ubezpieczeń bezpośrednich objętych zakresem dyrektywy 73/239/EWG oraz do odpowiednich grup

reasekuracji.

3. Rachunek techniczny ubezpieczeń na życie stosuje się do grup ubezpieczeń bezpośrednich objętych zakresem dyrektywy 79/267/EWG oraz odpowiednich grup reasekuracji.

4. Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić zakładom, których zakres działalności obejmuje wyłącznie działalność reasekuracyjną, na stosowanie rachunku technicznego ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie wobec całej ich działalności. Stosuje się to również do zakładów prowadzących bezpośrednio ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie, a także reasekurację.

Artykuł 34 **Rachunek zysków i strat**

I. Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

1. Składki zarobione, netto, bez reasekuracji:
 - a) składki przypisane brutto
 - b) udział reasekuratorów w składce (-)
 - c) zmiana w rezerwach brutto składek niezarobionych oraz, w zakresie, w jakim ustawodawstwo krajowe zezwala na włączenie tych rezerw do pozycji C (1) pasywów, rezerwy na ryzyka niewygasłe (+/-)
 - d) zmiany w rezerwie składek niezarobionych, udział reasekuratorów(+/-)
2. Przydzielone zwroty z lokat przeniesione z rachunku nietechnicznego (pozycja III (6))
3. Pozostałe przychody techniczne netto, bez reasekuracji
4. Zaciągnięte zobowiązania, netto, bez reasekuracji:
 - a) odszkodowania i świadczenia wypłacone
 - (aa) kwota brutto
 - (bb) udział reasekuratorów (-)
 - b) zmiana w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania
 - (aa) rezerwy brutto
 - (bb) udział reasekuratorów (-)
5. Zmiany w pozostałych rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych netto, bez reasekuracji niewskazane w innych pozycjach (+/-)
6. Premie i rabaty, netto, bez reasekuracji
7. Wydatki operacyjne netto
 - a) odroczone koszty akwizycji
 - b) zmiana w odroczonej kosztach akwizycji (+/-)
 - c) wydatki administracyjne

- d) prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach (-)
- 8. Pozostałe koszty techniczne netto, bez reasekuracji
- 9. Zmiana w rezerwie na wyrównanie szkodowości (ryzyka)
- 10. Suma (bilans technicznego rachunku ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (pozycja III 1)).

II Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie

- 1. Składki zarobione netto, bez reasekuracji:
 - a) składki przypisane brutto
 - b) udział reasekuratorów w składce (-)
 - c) zmiana stanu rezerwy składek niezarobionych, netto, bez reasekuracji (+/-)
- 2. Przychody z lokata) przychody z udziałów kapitałowych, z odrębnym wskazaniem tych uzyskanych z jednostek powiązanych
 - b) przychody z pozostałych lokat z odrębnym wskazaniem tych uzyskanych z jednostek powiązanych
 - (aa) przychody z nieruchomości
 - (bb) przychody z pozostałych lokat
 - c) wynik dodatni z rewaloryzacji lokat
 - d) zyski z realizacji lokat
- 3. Nie zrealizowane zyski z lokat
- 4. Pozostałe przychody techniczne netto, bez reasekuracji
- 5. Zaciągnięte zobowiązania netto, bez reasekuracji:
 - a) odszkodowania i świadczenia wypłacone
 - (aa) kwota brutto
 - (bb) udział reasekuratorów (-)
 - b) zmiana stanu rezerw na odszkodowania
 - (aa) kwota brutto
 - (bb) udział reasekuratorów (-)
- 6. Zmiany stanu innych rezerw techniczno - ubezpieczeniowych netto, bez reasekuracji niewykazane w innych pozycjach (+/-):
 - a) rezerwa ubezpieczeń na życie netto, bez reasekuracji
 - (aa) kwota brutto
 - (bb) udział reasekuratorów (-)
 - b) pozostałe koszty techniczne netto, bez reasekuracji
- 7. Premie i rabaty netto, bez reasekuracji
- 8. Wydatki operacyjne netto

- a) koszty akwizycji
 - b) zmiana w odroczonej kosztach akwizycji (+/-)
 - c) wydatki administracyjne
 - d) prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach (-)
9. Koszty działalności lokacyjnej:
- a) koszty związane z zarządzaniem lokatami, w tym również odsetki
 - b) wynik ujemny z rewaloryzacji lokat
 - c) straty z realizacji lokat
10. Niezrealizowane straty na lokatach
11. Pozostałe koszty techniczne netto, bez reasekuracji
12. Przydzielone zwroty z lokat przeniesione z rachunku nietechnicznego (-) (pozycja III 4)
13. Suma: (bilans technicznego rachunku ubezpieczeń na życie) (pozycja III 2)

III Rachunek nietechniczny

1. Wynik techniczny ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (pozycja I (10))
2. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie (pozycja II (13))
3. Przychody z lokat
 - a) przychody z udziałów kapitałowych, z wyodrębnieniem tych uzyskanych z jednostek powiązanych
 - b) przychody z pozostałych lokat, z wyodrębnieniem tych uzyskanych z jednostek powiązanych
 - (aa) przychody z nieruchomości
 - (bb) przychody z pozostałych lokat
 - c) wynik dodatni z rewaloryzacji lokat
 - d) zyski z realizacji lokat
4. Przydzielone zwroty z lokat przeniesione z rachunku nietechnicznego (pozycja II (12))
5. Opłaty lokacyjne
 - a) opłaty związane z zarządzaniem lokatami, w tym również odsetki
 - b) wynik ujemny z rewaloryzacji lokat
 - c) straty z realizacji lokat
6. Przydzielone zwroty z lokat przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (pozycja I 2)

7. Pozostałe przychody
8. Pozostałe opłaty, w tym z tytułu rewaloryzacji
9. Podatek od wyniku finansowego w ramach zwykłej działalności
10. Wynik finansowy w ramach zwykłej działalności po uiszczeniu podatku
11. Przychody nadzwyczajne
12. Opłaty nadzwyczajne
13. Nadzwyczajny zysk lub strata
14. Obciążenie podatkowe zysku lub straty nadzwyczajnej
15. Pozostałe podatki nie wykazane w poprzednich pozycjach
16. Wynik finansowy roku obrotowego

SEKCJA 6
Przepisy szczegółowe dotyczące niektórych pozycji rachunku zysków i strat
Artykuł 35

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (1) lit. a)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (1) lit. a)

Składki przypisane brutto w roku obrotowym

Składki przypisane brutto w roku obrotowym obejmują wszelkie kwoty należne w roku obrotowym z tytułu umów ubezpieczeniowych, niezależnie od tego, czy kwoty te odnoszą się w całości lub w części do jednego z następujących lat obrotowych i obejmują między innymi:

(i) składki, które dopiero będą przypisane, w przypadku, gdy obliczenie składki może być przeprowadzone wyłącznie na koniec roku;

(ii)

- składki jednorazowe, w tym także składki roczne,

- w przypadku ubezpieczeń na życie, składki jednorazowe wynikające z przepisów o premiach i rabatach w takim zakresie, w jakim na podstawie umów należy je traktować jako składki oraz jeżeli ustawodawstwo krajowe wymaga lub zezwala, aby były wykazywane jako składki;

(iii) składki dodatkowe w przypadku płatności półrocznych, kwartalnych lub miesięcznych oraz dodatkowych płatności dokonywanych przez ubezpieczających z tytułu wydatków poniesionych przez zakład ubezpieczeń;

(iv) w przypadku koasekuracji, udział zakładu ubezpieczeń w całkowitej kwocie składek;

(v) składki reasekuracyjne należne od zakładów ubezpieczeń będących cedentami lub

retrocedentami, w tym także pozycje portfela,

po potrąceniu:

- pozycji wycofanych z portfela na rzecz zakładów ubezpieczeń będących cedentami lub retrocedentami, oraz
- pozycji anulowanych.

Powyższe kwoty nie uwzględniają kwot podatków lub innych opłat nałożonych na składki.

Artykuł 36

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (1) lit. b)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (1) lit. b)

Udział reasekuratorów w składce

Udział reasekuratorów w składce obejmuje wszystkie składki zapłacone lub należne na podstawie umów reasekuracyjnych zawartych przez zakład ubezpieczeń. Pozycje portfela należne w momencie zawarcia lub zmiany umowy reasekuracyjnej zwiększają tę kwotę, podczas gdy pozycje należne z tytułu wycofania z portfela zmniejszają tę kwotę.

Artykuł 37

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (1) lit. c) i d)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (1) lit. c) v Zmiana stanu rezerwy składek niezarobionych netto, bez reasekuracji

Do czasu dalszej koordynacji, Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby w przypadku ubezpieczeń na życie zmiana stanu rezerwy składek niezarobionych była włączana do zmiany stanu rezerw ubezpieczeń na życie.

Artykuł 38

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (4)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (2)

Zaciągnięte zobowiązania netto, bez reasekuracji

1. Zaciągnięte zobowiązania obejmują wszystkie płatności dokonane w odniesieniu do roku obrotowego, powiększone o rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia, ale pomniejszone o rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia odnoszące się do poprzedniego roku obrotowego.

Kwoty te obejmują roczne renty, wykupione polisy, zmiany stanu rezerw na straty w rozliczeniach z zakładami ubezpieczeń dokonującymi cesji i reasekuratorami, zewnętrzne i wewnętrzne koszty związane z likwidacją szkód zaistniałych, ale nie zgłoszonych, określonych w art. 60 ust. 1 lit. b) i

art. 60 ust. 2 lit a).

Sumy możliwe do odzyskania w drodze subrogacji lub odzyskania mienia w rozumieniu art. 60 ust. 1 lit. d) pomniejszają wartość tej pozycji.

2. W przypadku, gdy różnica między:

- rezerwą na straty utworzoną na początku roku na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia w poprzednich latach, a

- płatnościami dokonanyymi w ciągu roku z tytułu odszkodowań i świadczeń w poprzednich latach i rezerwą na straty wykazaną na koniec roku z tytułu wyżej wymienionych odszkodowań jest istotna,

wykazuje się ją w informacji dodatkowej do sprawozdań finansowych z uwzględnieniem podziału na kategorię i kwotę.

Artykuł 39

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (6)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (7)

Premie i rabaty na netto, bez reasekuracji

Premie uwzględniają wszystkie kwoty wymagalne w roku obrotowym, w którym zostały zapłacone lub przypadają do zapłaty na rzecz ubezpieczających się oraz innych ubezpieczonych lub zostały zarezerwowane na ich rzecz, w tym kwoty wykorzystane do zwiększenia rezerw techniczno - ubezpieczeniowych lub przeznaczone na zmniejszenie przyszłych składek, w stopniu, w jakim te kwoty stanowią przeniesienie nadwyżki lub zysku osiągniętego z całej działalności lub jej części, po odpisaniu kwot uwzględnionych w latach poprzednich, które nie są już niezbędne.

Rabaty uwzględniają te kwoty w stopniu, w jakim stanowią one częściową refundację składek, wynikające z przebiegu poszczególnych umów ubezpieczeniowych.

W przypadku, gdy wartość kwot zaliczonych do premii oraz kwot zaliczonych do rabatów jest istotna, wykazuje się je osobno w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 40

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (7) lit. a)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (8) lit. a)

Koszty akwizycji

Koszty akwizycji obejmują koszty poniesione w związku z zawarciem umów ubezpieczeniowych. W ich skład wchodzi zarówno koszty bezpośrednie, takie jak prowizje akwizycyjne lub koszty sporządzania dokumentów ubezpieczeniowych lub włączenia umowy ubezpieczeniowej do portfela, jak i koszty pośrednie, takie jak koszty reklamy i promocji lub wydatki administracyjne związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

Państwa Członkowskie mogą wymagać, aby prowizje z tytułu odnowienia polisy były uwzględniane

w pozycji I (7) lit. c) lub II (8) lit. c).

Artykuł 41

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie: pozycja I (7) lit. c)

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (8) lit. c)

Wydatki administracyjne

Wydatki administracyjne obejmują koszty poniesione w związku z inkasem składek, zarządzaniem portfelem, obsługą premii i rabatów oraz reasekuracją. W szczególności wydatki administracyjne obejmują koszty osobowe oraz odpisy amortyzacyjne dotyczące wyposażenia i sprzętu biurowego w części, w jakiej te koszty nie podlegają włączeniu do kosztów akwizycji, odszkodowań i świadczeń lub kosztów działalności lokacyjnej.

Artykuł 42

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (2) i (9)

Nietechniczne rachunki: pozycja III (3) i (5)

Przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej

1. Wszystkie przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie wykazuje się w rachunku nietechnicznym.

2. W przypadku zakładu prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ubezpieczeń na życie, przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej wykazuje się w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

3. W przypadku zakładu prowadzącego działalność zarówno w zakresie ubezpieczeń na życie, jak i ubezpieczeń innych niż na życie, przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej w części związanej bezpośrednio z prowadzeniem działalności w zakresie ubezpieczeń na życie wykazuje się w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

4. Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej były wykazywane zgodnie z rodzajem lub podziałem lokat, jeżeli jest to niezbędne poprzez wprowadzenie kolejnych pozycji do technicznego rachunku ubezpieczeń innych niż na życie, analogicznie do odpowiednich pozycji w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

Artykuł 43

Techniczny rachunek ubezpieczeń innych niż na życie: pozycja I (2)

Rachunek techniczny ubezpieczeń na życie: pozycja II (2)

Rachunek nietechniczny: pozycja III (4) i (6)

Przeniesienie przychodów z lokat

1. W przypadku, gdy część przychodów z lokat jest przenoszona do technicznego rachunku ubezpieczeń innych niż na życie, przeniesienie z rachunku nietechnicznego zmniejsza kwotę pozycji III (6) i zwiększa kwotę pozycji I (2).

2. W przypadku, gdy część przychodów z lokat wykazana w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie jest przenoszona do rachunku nietechnicznego, kwota przeniesienia zmniejsza kwotę pozycji II (12) i zwiększa kwotę pozycji III (4).

3. Państwa Członkowskie mogą ustanowić procedury określające sposób przenoszenia oraz kwoty przychodów podlegających przeniesieniu z jednej części rachunku zysków i strat do innej. Przyczyny takich przeniesień oraz podstawy, na których są one dokonywane, wykazywane są każdorazowo w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego; gdzie właściwe, wystarczające jest powołanie się na treść odpowiedniego przepisu.

Artykuł 44

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II (3) i (10)

Niezrealizowane zyski i straty z lokat

1. W odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej na życie Państwa Członkowskie mogą zezwolić na wykazywanie, w całości lub w części, w pozycjach II (3) i (10) rachunku ubezpieczeń różnic między:

- wyceną lokat dokonaną według wartości bieżącej lub według jednej z metod określonych w art. 33 ust. 1 dyrektywy 78/660/EWG, oraz

- ich wyceną dokonaną według ceny nabycia.

W każdym wypadku Państwa Członkowskie mogą wymagać, aby kwoty, określone w akapicie pierwszym, były wykazywane w wyżej wymienionych pozycjach, w przypadku, gdy odnoszą się one do lokat wykazanych w pozycji D aktywów.

2. Państwa Członkowskie, które wymagają lub zezwalają, aby wycena lokat wykazanych w pozycji C aktywów była dokonywana według wartości bieżącej, mogą, w odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie, zezwolić na wykazywanie, w całości lub w części, różnic z wyceny lokat według wartości bieżącej i z wyceny według ceny nabycia w pozycji III (3a) i w pozycji III (5a) rachunku zysków i strat.

SEKCJA 7 Zasady wyceny Artykuł 45

Z zastrzeżeniem art. 46-49 niniejszej dyrektywy, do lokat stosuje się art. 32 dyrektywy 78/660/EWG, zgodnie z którym pozycje wykazywane w rocznym sprawozdaniu finansowym muszą być wycenione według cen nabycia lub kosztów wytworzenia.

Artykuł 46

1. Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby wycena lokat wykazywanych w pozycji C aktywów była dokonywana według ich wartości bieżącej wyliczonej zgodnie z art. 48 i 49.

2. Lokaty wykazywane w pozycji D aktywów wycenia się według wartości bieżącej.

3. W przypadku, gdy lokaty są wykazywane według ich ceny nabycia, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się ich wartość bieżącą.

Jednakże, Państwa Członkowskie, w których w dniu ogłoszenia niniejszej dyrektywy lokaty są wykazywane według cen nabycia, mogą umożliwić zakładom początkowo wykazywanie w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wartości bieżącej lokat wykazywanych w pozycji C I aktywów przez okres nie dłuższy niż pięć lat oraz pozostałych lokat przez okres nie dłuższy niż trzy lata od dnia określonego w art. 70 ust. 1.

4. W przypadku, gdy lokaty są wykazywane według wartości bieżącej, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się ich cenę nabycia.

5. Tę samą metodę wyceny stosuje się do wszystkich lokat wykazywanych w pozycjach oznaczonych cyframi arabskimi lub w pozycji C I aktywów.

6. Metodę zastosowaną do wyceny poszczególnych lokat określa się w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 47

W przypadku wyceny lokat według wartości bieżącej stosuje się art. 33 ust. 2 i 3 dyrektywy 78/660/EWG, z wyjątkiem sytuacji określonej w art. 37 i 44 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 48

1. W przypadku lokat innych niż nieruchomości wartość bieżącą oznacza wartość rynkową, z zastrzeżeniem przepisów ust. 5.

2. W przypadku, gdy lokaty są oficjalnie notowane na giełdzie papierów wartościowych, wartość rynkowa oznacza wartość na dzień bilansowy lub, jeżeli dzień bilansowy wypada w dniu, w którym na giełdzie nie zawiera się transakcji, na ostatni dzień, w którym zawierano transakcje, wypadający przed dniem bilansowym.

3. W przypadku istnienia rynku lokat innych niż określone w ust. 2, wartość rynkowa oznacza średnią cenę lokat z transakcji zawartych w dniu bilansowym lub, jeżeli dzień bilansowy wypada w dniu, w którym na rynku nie zawiera się transakcji, na ostatni dzień, w którym zawierano transakcje, wypadający przed dniem bilansowym.

4. W przypadku, gdy w dniu, na który sporządza się sprawozdanie finansowe, lokaty określone w ust. 2 lub 3 zostały sprzedane lub mają być sprzedane w krótkim terminie, wartość rynkową zmniejsza się o rzeczywiste lub szacunkowe koszty realizacji transakcji.

5. Z wyjątkiem sytuacji, w których jest zastosowana metoda praw własności zgodnie z art. 59 dyrektywy 78/660/EWG, wszystkie pozostałe lokaty wycenia się zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny według prawdopodobnej wartości rynkowej.

6. We wszystkich przypadkach metoda wyceny jest precyzyjnie opisana oraz jest przedstawione uzasadnienie jej zastosowania w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 49

1. W przypadku nieruchomości wartość bieżąca oznacza wartość rynkową w dniu wyceny, gdzie jest to właściwe, pomniejszoną tak jak przewiduje to ust. 4 i 5.

2. Wartość rynkowa oznacza możliwą do uzyskania cenę sprzedaży nieruchomości w umowie prywatnej zawartej między sprzedawcą działającym z własnej woli a niezależnym od niego nabywcą, przy założeniu, że nieruchomość jest oferowana na rynku, że warunki rynkowe pozwalają na jej zbycie w uporządkowany sposób, oraz że biorąc pod uwagę rodzaj nieruchomości, okres czasu na ewentualne negocjowanie warunków sprzedaży nie odbiega od przyjętej praktyki.

3. Wartość rynkową wyznacza się poprzez odrębną wycenę każdej nieruchomości, przeprowadzoną co najmniej raz na pięć lat zgodnie z powszechnie uznanymi metodami lub metodami uznanymi przez organy nadzorujące działalność ubezpieczeniową. Nie stosuje się art. 35 ust. 1 lit.) b dyrektywy 78/660/EWG.

4. W przypadku, gdy od ostatniej wyceny przeprowadzonej zgodnie z ust. 3 wartość nieruchomości uległa zmniejszeniu, dokonuje się odpowiedniej aktualizacji wyceny. Otrzymana w jej wyniku niższa wartość nie podlega zwiększeniu w następnych bilansach, chyba że takie zwiększenie jest rezultatem wyznaczenia nowej wartości rynkowej zgodnie z przepisami ust. 2 i 3.

5. W przypadku, gdy w dniu sporządzenia sprawozdań finansowych nieruchomości zostały sprzedane lub mają być sprzedane w krótkim czasie, wartość wyznaczoną zgodnie z ust. 2 i 4 zmniejsza się o rzeczywiste lub szacunkowe koszty realizacji transakcji.

6. W przypadku, gdy określenie wartości rynkowej nieruchomości jest niemożliwe, za wartość bieżącą uważa się wartość uzyskaną w oparciu o zasadę ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

7. Metodę wykorzystaną do ustalenia wartości bieżącej nieruchomości oraz jej podział na poszczególne lata obrotowe, w których dokonywana była wycena wykazuje się w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 50

W przypadku, gdy art. 33 dyrektywy 78/660/EWG jest stosowany do zakładów ubezpieczeń, należy to uczynić w następujący sposób:

a) ust. 1 lit. a) stosuje się do aktywów wykazanych w pozycji F I określonej w art. 6 niniejszej dyrektywy,

b) ust. 1 lit. c) stosuje się do aktywów wykazanych w pozycji C I, II, III i IV oraz F I (z wyjątkiem zapasów) i F III określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 51

Art. 35 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do zakładów ubezpieczeń podlegającym następującym przepisom:

a) stosuje się do aktywów wykazanych w pozycjach B i C oraz do aktywów trwałych wykazanych w pozycji F I określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy,

b) ust. 1 lit. c) (aa) stosuje się do aktywów wykazanych w pozycji C I, II, III i IV oraz F III określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy.

Państwa Członkowskie mogą wymagać, aby aktualizacja wyceny była dokonywana w odniesieniu do zbywalnych papierów wartościowych, wykazywanych jako lokaty, w taki sposób, aby były wyceniane według niższej wartości przypisywanej im na dzień bilansowy.

Artykuł 52

Art. 38 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do aktywów wykazywanych w pozycji F I określonej w art. 6 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 53

Art. 39 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do aktywów wykazywanych w pozycjach E I, II i III oraz F II określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 54

W przypadku ubezpieczenia innego niż ubezpieczenie na życie kwoty jakichkolwiek odroczonej kosztów akwizycji ustala się na podstawie zgodnej ze stosowaną do składek należnych.

W przypadku ubezpieczenia na życie obliczenie kwoty jakichkolwiek kosztów akwizycji podlegających odroczeniu może zostać włączone do rachunku aktuarialnego określonego w art. 59.

Artykuł 55

1.

a) Dłużne papiery wartościowe oraz inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu wykazywane w pozycjach C II i III aktywów, które nie zostały wycenione według wartości rynkowej, wykazywane są w bilansie według cen nabycia. Państwa Członkowskie mogą, jednakże, wymagać lub zezwolić, aby te dłużne papiery wartościowe były wykazywane w bilansie według kwoty należnej w momencie wykupu.

b) W przypadku, gdy cena nabycia papierów wartościowych określonych w lit. a) jest większa od kwoty należnej w momencie wykupu, kwotę różnicy zalicza się do rachunku zysków i strat. Państwa Członkowskie mogą jednakże wymagać lub zezwolić, aby kwota różnicy była odpisywana w częściach tak, aby jej całkowite odpisanie nastąpiło w momencie wykupu papierów wartościowych. Różnica ta musi być wykazana odrębnie w bilansie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

c) W przypadku, gdy cena nabycia papierów wartościowych określonych w lit. a) jest mniejsza od kwoty należnej w momencie wykupu, Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby kwota różnicy była zaliczana w częściach do przychodów w okresie pozostającym do wykupu. Różnica ta musi być wykazana odrębnie w bilansie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

2. W przypadku, gdy dłużne papiery wartościowe lub inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu, które nie zostały wycenione według wartości rynkowej, zostały sprzedane przed wyznaczonym terminem wykupu, a wpływy pieniężne zostały wykorzystane do zakupu innych dłużnych papierów wartościowych lub papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu, Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby różnicę między wpływami pieniężnymi ze sprzedaży a wartością księgową rozłożyć w równych częściach na okres pozostający do momentu wykupu lokaty pierwotnej.

Artykuł 56

Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe

Kwota rezerw techniczno - ubezpieczeniowych musi przez cały czas być utrzymywana na poziomie umożliwiającym zakładowi pokrycie wszystkich zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia w zakresie w jakim mogą być racjonalnie przewidziane.

Artykuł 57

Rezerwa składek niezarobionych

1. Rezerwę składek niezarobionych oblicza się z zasady odrębnie dla każdej umowy ubezpieczeniowej. Państwa Członkowskie mogą jednakże zezwolić na stosowanie metod statystycznych, w szczególności metody proporcjonalnej i metody ryczałtowej, w przypadku, gdy można oczekiwać, że wyniki osiągnięte przy zastosowaniu tych metod będą zbliżone do wyników osiągniętych przy przeprowadzaniu obliczeń indywidualnych.

2. W przypadku tych rodzajów ubezpieczeń, w odniesieniu do których założenie czasowej korelacji między ryzykiem a składką nie jest właściwe, stosuje się metody kalkulacji uwzględniające różne przebiegi zachowań ryzyka w czasie.

Artykuł 58

Rezerwa na ryzyka niewygasłego

Rezerwę na ryzyka niewygasłe określoną w art. 26 oblicza się w oparciu o odszkodowania i świadczenia oraz wydatki administracyjne, które prawdopodobnie pojawią się po zakończeniu roku obrotowego w związku z umowami zawartymi przed tym dniem, w zakresie, w jakim ich szacowana wartość przewyższa rezerwę składek niezarobionych oraz wszystkie inne składki należne na podstawie tych umów.

Artykuł 59

Rezerwa ubezpieczeń na życie

1. Rezerwę ubezpieczeń na życie oblicza się z zasady odrębnie dla każdej umowy ubezpieczenia na życie. Państwa Członkowskie mogą zezwolić na stosowanie metod statystycznych lub matematycznych, w przypadku, gdy można oczekiwać, że wyniki osiągnięte przy zastosowaniu tych metod będą zbliżone do wyników osiągniętych przy przeprowadzaniu obliczeń indywidualnych. W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego zamieszcza się opis podstawowych założeń przyjętych do wyliczeń.

2. Obliczenia przeprowadza co roku aktuariusz lub inny specjalista w tej dziedzinie, z zastosowaniem uznanych metod aktuarialnych.

Artykuł 60

Rezerwy na niewypłacone odszkodowania

1. Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenie na życie

a) Rezerwę oblicza się z zasady odrębnie dla każdego przypadku w oparciu o koszty, których poniesienia należy oczekiwać. Można stosować metody statystyczne, jeżeli uzyskane dzięki nim rezerwy odpowiadają charakterowi ryzyka; Państwa Członkowskie mogą jednakże uzależnić stosowanie tych metod od uzyskania wcześniejszego zatwierdzenia.

b) Rezerwa ta uwzględnia również odszkodowania z tytułu szkód zaistniałych, ale niezgłoszonych przed dniem bilansowym; jej kwotę określa się z uwzględnieniem dotychczasowego przebiegu ubezpieczeń pod względem liczby i wielkości odszkodowań zgłoszonych po dniu bilansowym.

c) Koszty likwidacji szkód włącza się do obliczenia rezerwy niezależnie od ich źródła.

d) Kwoty możliwe do odzyskania na skutek przejęcia praw ubezpieczających wobec osób trzecich (subrogacja) lub prawa własności do ubezpieczonego majątku po wypłaceniu odszkodowania, zmniejszają rezerwę na niewypłacone odszkodowania; szacuje się je zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny. Jeżeli te kwoty są istotne, wykazuje się je w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

e) Na zasadzie odstępstwa od lit. d), Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby kwoty możliwe do odzyskania były wykazywane w aktywach.

f) W przypadku, gdy korzyści z tytułu odszkodowania muszą być wypłacone w formie rocznej renty, kwoty, które mają być przeznaczone na ten cel, oblicza się z zastosowaniem uznanych metod aktuarialnych.

g) Zabrania się stosowania ukrytego dyskonta lub odpisów wynikających z przyjęcia wartości bieżącej w rezerwie na niewypłacone odszkodowania lub świadczenia, które prawdopodobnie będzie rozliczone w terminie późniejszym według wyższej kwoty lub, którego wartość ulegnie zmianie z innych przyczyn.

Państwa Członkowskie mogą zezwolić na formalne stosowanie jawnego dyskonta lub odpisów w związku z przychodami z lokat. Stosowanie dyskonta lub odpisów tego typu jest dozwolone jedynie w sytuacji, gdy:

(i) przewidywany przeciętny okres likwidacji szkody wynosi co najmniej cztery lata od dnia jej zaksięgowania;

(ii) dyskonta lub odpisy są dokonywane zgodnie z uznanymi zasadami ostrożności; o wszelkich zmianach stosowanych metod należy z wyprzedzeniem poinformować właściwe władze;

(iii) przy obliczaniu całkowitych kosztów likwidacji szkód zakład uwzględnił wszystkie czynniki mogące spowodować wzrost tych kosztów;

(iv) zakład dysponuje odpowiednimi danymi umożliwiającymi skonstruowanie wiarygodnego modelu stopy likwidacji szkód;

(v) stopa procentowa zastosowana do obliczenia wartości bieżącej nie przekracza, wyznaczonej z uwzględnieniem zasady ostrożnej wyceny, szacunkowej wartości przychodów z lokaty aktywów zainwestowanych jako rezerwa na niewypłacone odszkodowania w okresie wymaganym do wypłacenia tych odszkodowań. Ponadto stawka procentowa nie może przekroczyć żadnej z poniższych wartości:

- przychodu z lokat takich aktywów osiągniętego w ciągu ostatnich pięciu lat,

- przychodu z lokat takich aktywów osiągniętego w ciągu ostatniego roku poprzedzającego dzień bilansowy.

W przypadku stosowania dyskont lub odpisów, zakład w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego powinien przedstawić całkowitą kwotę rezerw przed dyskontami i odpisami, rodzaje szkód, wobec których stosowano dyskonto lub odpisy, oraz, dla każdego rodzaju szkód, stosowane metody, w szczególności stawki stosowane przy wyliczeniach szacunkowych określonych w poprzednim akapicie, (iii) i (v), a także kryteria przyjęte przy ustalaniu okresu, który upłynie do momentu likwidacji szkód.

2. Ubezpieczenia na życie

a) Kwota rezerwy na nie wypłacone odszkodowania równa jest łącznej wartości kwot należnych beneficjentom powiększonej o koszty likwidacji szkód. Obejmuje ona rezerwę na szkody zaistniałe, ale nie zgłoszone.

b) Państwa Członkowskie mogą wymagać, aby kwoty określone w lit. a) były wykazywane w pozycji C (2) zobowiązań.

Artykuł 61

1. Jeżeli, z powodu charakteru grupy lub rodzaju danego ubezpieczenia, informacje o składkach należnych, zobowiązaniach z tytułu odszkodowań lub obu tych wielkościach za lata poprzednie ubezpieczenia są w momencie sporządzania sprawozdań rocznych niewystarczające dla przygotowania rzetelnych szacunków, to do czasu dalszej koordynacji Państwa Członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby stosowano następujące metody.

Metoda 1

Nadwyżka składek przypisanych nad wypłaconymi odszkodowaniami i świadczeniami oraz wydatkami poniesionymi w związku z umowami wchodzącymi w życie w danym roku ubezpieczenia tworzy rezerwę techniczno - ubezpieczeniową, która jest włączana do rezerwy techniczno - ubezpieczeniowej na niewypłacone odszkodowania, ujętej jako zobowiązanie w pozycji C (3) bilansu. Rezerwę tę można również obliczać w oparciu o określony procent składki przypisanej, w przypadku, gdy taka metoda jest właściwa z uwagi na rodzaj ubezpieczonego ryzyka. Jeżeli wystąpi taka potrzeba, wielkość wspomnianej rezerwy techniczno - ubezpieczeniowej należy zwiększyć tak, aby była wystarczająca do zaspokojenia bieżących i przyszłych zobowiązań. Z chwilą uzyskania wystarczających informacji, lecz najpóźniej do końca trzeciego roku następującego po roku objętym ubezpieczeniem, rezerwę techniczno - ubezpieczeniową utworzoną zgodnie z niniejszą metodą należy zastąpić rezerwą na nie wypłacone odszkodowania ustaloną w zwykły sposób.

Metoda 2

Kwoty wykazane w rachunku technicznym lub w niektórych jego pozycjach odnoszą się do roku, który w całości lub częściowo poprzedza rok obrotowy. Okres trwania takiego stanu rzeczy nie może być dłuższy niż dwanaście miesięcy. Wielkości rezerw techniczno - ubezpieczeniowych wykazane w sprawozdaniu rocznym zwiększa się w razie konieczności, tak, aby osiągnęły one poziom wystarczający do pokrycia bieżących i przyszłych zobowiązań.

2. W przypadku, gdy jest zastosowana jedna z metod określonych w ust. 1, stosuje się ją systematycznie w kolejnych latach, chyba że wystąpią okoliczności uzasadniające jej zmianę. W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się informację o stosowanej metodzie wraz z uzasadnieniem; w przypadku zmiany stosowanej metody w informacji dodatkowej wykazuje się wpływ zmiany na aktywa, pasywa, sytuację finansową oraz wynik finansowy. W przypadku, gdy stosowana jest metoda 1, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się okres czasu, jaki pozostaje do chwili utworzenia rezerwy na nie wypłacone odszkodowania na zwykłych zasadach. W przypadku, gdy stosowana jest metoda 2, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się okres czasu, o jaki poprzedni rok, do którego odnoszą się dane, poprzedza rok obrotowy, jak również wielkość transakcji.

3. Do celów niniejszego artykułu "rok ubezpieczenia" oznacza rok obrotowy, w którym umowy ubezpieczeniowe zaliczane do poszczególnych działów, grup i rodzajów danego ubezpieczenia,

powstają.

Artykuł 62

Do czasu dalszej koordynacji te Państwa Członkowskie, które wymagają tworzenia rezerw na wyrównanie szkodowości, określają zasady wyceny stosowane w odniesieniu do tych rezerw.

SEKCJA 8 **Treść informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego** **Artykuł 63**

Zamiast informacji przewidzianych w art. 43 ust. 1 pkt. 8 dyrektywy 78/660/EWG zakłady ubezpieczeń przedstawiają następujące informacje szczegółowe:

I. W odniesieniu do ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się:

1. składki przypisane brutto;
2. składki zarobione brutto;
3. kosztów z tytułu wypłat odszkodowań i świadczeń brutto;
4. wydatki operacyjne brutto;
5. salda z działalności reasekuracyjnej.

Te kwoty wykazuje się z uwzględnieniem podziału na ubezpieczenia bezpośrednie i przyjęte do reasekuracji, jeżeli kwota reasekuracja stanowi co najmniej 10% składki przypisanej brutto, a następnie w obrębie ubezpieczeń bezpośrednich w podziale na następujące grupy klas:

- wypadkowe i zdrowotne,
- komunikacyjne, odpowiedzialność osób trzecich,
- komunikacyjne pozostałe,
- morskie, lotnicze i transportowe,
- od ognia i innych szkód majątkowych,
- odpowiedzialność osób trzecich,
- kredyty i gwarancje,
- ochrona prawna,
- świadczenie pomocy,
- pozostałe.

Nie wymaga się podawania podziału według grup klas w ramach ubezpieczeń bezpośrednich, w przypadku, gdy kwota określonej składki przypisanej brutto nie

przekracza 10 mln ECU. Jednakże, zakład w każdym przypadku wykazuje kwoty odnoszące się do trzech największych grup klas objętych jego działalnością.

II. W odniesieniu do ubezpieczeń na życie w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wykazuje się:

1. składki przypisane brutto z uwzględnieniem podziału na ubezpieczenia bezpośrednie i przyjęte do reasekuracji, jeżeli reasekuracja stanowi co najmniej 10% składki przypisanej brutto, a następnie w odniesieniu do ubezpieczeń bezpośrednich ze wskazaniem:

- a)
 - (i) składek indywidualnych;
 - (ii) składek ubezpieczeń grupowych;
- b)
 - (i) składek okresowych;
 - (ii) składek jednorazowych;
- c)
 - (i) składek z umów bezpremiowych;
 - (ii) składek z umów premiowych;
 - (iii) składek z umów, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający.

Wykazanie kwoty dotyczącej lit. a), b) lub c) nie jest wymagane, w przypadku, gdy nie przekraczają one 10% wartości składek przypisanych brutto dla ubezpieczeń bezpośrednich;

2. saldo rozliczeń z tytułu reasekuracji;

III. W przypadku objętym art. 33 ust. 4 - składki brutto, z uwzględnieniem podziału na ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia inne niż ubezpieczenie na życie.

IV. We wszystkich przypadkach, całkowitą wartość składek brutto z ubezpieczeń bezpośrednich, wynikającą z umów zawartych przez zakład ubezpieczeń.

- w Państwie Członkowskim, w którym znajduje się jego siedziba zarządu,
- w pozostałych Państwach Członkowskich, oraz
- w innych państwach,

z zastrzeżeniem, że wykazywanie kwot dotyczących powyższego nie jest wymagane, jeżeli nie przekraczają one 5% całkowitej wartości składek brutto.

Artykuł 64

W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego zakłady ubezpieczeń wykazują całkowitą kwotę prowizji z działalności w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich zaliczonych do roku obrotowego. To wymaganie obejmuje wszelkiego rodzaju prowizje, w szczególności prowizje z tytułu akwizycji, odnowienia polis, inkasa składki i zarządzania portfelem umów ubezpieczeniowych.

SEKCJA 9
Przepisy dotyczące skonsolidowanych sprawozdań finansowych
Artykuł 65

1. Zakłady ubezpieczeń sporządzają skonsolidowane sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania z działalności zgodnie z dyrektywą 83/349/EWG, chyba, że niniejsza sekcja przewiduje inaczej.

2. W zakresie w jakim Państwo Członkowskie nie odwołuje się do art. 5 dyrektywy 83/349/EWG, ust. 1 stosuje się również do przedsiębiorstw dominujących, których jedynym lub podstawowym celem jest nabywanie udziałów w przedsiębiorstwach zależnych oraz czerpanie zysków z tych udziałów, w przypadku, gdy te przedsiębiorstwa zależne są albo wyłącznie, albo w przeważającej części zakładami ubezpieczeń.

Artykuł 66

Dyrektywę 83/349/EWG stosuje się z zastrzeżeniem następujących przepisów:

1. art. 4, 6 i 40 nie stosują się;

2. informacje określone w art. 9 ust. 2 tiret pierwsze i drugie, mianowicie:

- wartość majątku trwałego, oraz

- przychody netto,

zastępuje się informacjami o przypisanych składkach brutto, w rozumieniu art. 35 niniejszej dyrektywy;

3. Państwo Członkowskie może również stosować art. 12 dyrektywy 83/349/EWG w odniesieniu do dwóch lub większej liczby zakładów ubezpieczeń, które nie są powiązane w sposób określony w art. 1 ust. 1 lub 2 tej dyrektywy, ale są zarządzane w sposób jednolity na innej podstawie niż umowa bądź przepisy aktu założycielskiego lub statutu. Jednolite zarządzanie może również polegać na znaczących i trwałych powiązaniach reasekuracyjnych.

4. Państwa Członkowskie mogą zezwolić na odstępstwa od art. 26 ust. 1 lit. c) dyrektywy 83/349/EWG, jeżeli transakcja została zawarta na normalnych warunkach rynkowych i w jej rezultacie ustanowione zostały prawa ubezpieczającego się. Każdą takie odstępstwo ujawnia się, a w przypadku, gdy odstępstwa mają istotny wpływ na aktywa, pasywa, sytuację finansową oraz wynik finansowy wszystkich jednostek objętych konsolidacją, ujawnia się to w informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

5. Art. 27 ust. 3 dyrektywy 83/349/EWG stosuje się pod warunkiem, że dzień bilansowy zakładu objętego konsolidacją nie wyprzedza o więcej niż sześć miesięcy dnia, na który sporządzany jest bilans skonsolidowany.

6. Art. 29 dyrektywy 83/349/EWG nie ma zastosowania do tych pozycji pasywów, których wycena dokonana przez jednostki objęte konsolidacją została przeprowadzona w oparciu o przepisy szczególne dotyczące zakładów ubezpieczeń oraz do tych pozycji aktywów, których zmiana wartości również wpływa na prawa ubezpieczających się lub stanowi takie prawa. Jeżeli odstępstwo takie miało miejsce, ujawnia się to w informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Artykuł 67

Tylko w przypadku skonsolidowanych sprawozdań finansowych Państwa Członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby wszystkie przychody z lokat oraz koszty działalności lokacyjnej były uwzględniane w ogólnym rachunku zysków i strat, nawet jeżeli powyższe przychody i koszty są związane z działalnością w dziedzinie ubezpieczeń na życie.

Ponadto, Państwa Członkowskie mogą w takich przypadkach wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby część przychodów z lokat była przenoszona do technicznego rachunku ubezpieczeń na życie.

SEKCJA 10 Publikacja Artykuł 68

1. Należycie zatwierdzone sprawozdanie finansowe zakładu ubezpieczeń oraz roczne sprawozdanie z działalności wraz ze sprawozdaniem osoby odpowiedzialnej za badanie sprawozdania finansowego publikuje się jak ustanawiają przepisy każdego Państwa Członkowskiego zgodnie z art. 3 dyrektywy 68/151/EWG .

Przepisy Państwa Członkowskiego mogą jednak przewidywać nieopublikowanie sprawozdania rocznego, jak przewidziano w akapicie pierwszym. W takim przypadku udostępnia się je publiczności w siedzibie zarządu zakładu w Państwie Członkowskim. Należy zapewnić możliwość uzyskania na wniosek kopii całości lub części takiego sprawozdania. Cena takiego egzemplarza nie przekracza kosztów administracyjnych.

2. Ust. 1 stosuje się również do należycie zatwierdzonych skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych rocznych sprawozdań z działalności oraz sprawozdań osoby odpowiedzialnej za badanie sprawozdań finansowych.

3. Jeżeli zakład ubezpieczeń sporządzający roczne sprawozdanie finansowe lub skonsolidowane sprawozdania finansowe nie posiada formy prawnej przewidzianej w art. 1 ust. 1 dyrektywy 78/660/EWG oraz na mocy prawa krajowego nie podlega obowiązkowi publikacji dokumentów określonych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu w sposób określony w art. 3 dyrektywy 68/151/EWG, przynajmniej udostępnia on publiczności takie dokumenty w siedzibie swojego zarządu. Należy zapewnić możliwość uzyskania kopii tych dokumentów na wniosek. Cena takiego egzemplarza nie może przekraczać kosztów administracyjnych.

4. Państwa Członkowskie przewidują odpowiednie sankcje za nieprzestrzeganie obowiązku publikacji określonego w niniejszym artykule.

SEKCJA 11 Przepisy końcowe Artykuł 69

Komitet kontaktowy, ustanowiony na podstawie art. 52 dyrektywy 78/660/EWG w odpowiednim składzie, pełni również następujące funkcje:

- a) ułatwia, bez uszczerbku dla art. 169 i 170 Traktatu, zharmonizowane stosowanie niniejszej dyrektywy poprzez regularne posiedzenia poświęcone w szczególności poszczególnym problemom występującym w związku z jej stosowaniem;

b) w razie potrzeby doradza Komisji w sprawie dodatków lub zmian niniejszej dyrektywy.

Artykuł 70

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 1 stycznia 1994 r. i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że przepisy, określone w ust. 1, zostaną zastosowane po raz pierwszy w odniesieniu do sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za lata obrotowe zaczynające się w dniu 1 stycznia 1995 r. lub w trakcie 1995 roku kalendarzowego.

3. Państwa Członkowskie prześlą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.

Artykuł 71

Pięć lat po terminie określonym w art. 70 ust. 2, Rada, na wniosek Komisji, bada oraz, jeżeli będzie to konieczne, dokona przeglądu wszystkich tych przepisów niniejszej dyrektywy, które przewidują dla Państw Członkowskich możliwość wyboru, uwzględniając doświadczenia zdobyte w trakcie stosowania niniejszej dyrektywy oraz, w szczególności, mając na celu zapewnienie większej przejrzystości i harmonizacji przepisów określonych w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 72

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 grudnia 1991 r.

W imieniu Rady
P. DANKERT
Przewodniczący

¹ Dz.U. nr C 131 z 18.04.1987, str. 1.

² Dz.U. nr C 96 z 17.04.1989, str. 93 oraz Dz.U. nr C 326 z 16.12.1991.

³ Dz.U. nr C 319 z 30.11.1987, str. 13.

⁴ Dz.U. nr L 222 z 14.08.1978, str. 11.

⁵ Dz.U. nr L 317 z 16.11.1990, str. 60.

⁶ Dz.U. nr L 193 z 18.07.1983, str. 1.

⁷ Dz.U. nr L 228 z 16.8.1973, str. 3.

⁸ Dz.U. nr L 330 z 29.11.1990, str. 44.

⁹ Dz.U. nr L 63 z 13.3.1979, str. 1.

¹⁰ Dz.U. nr L 330 z 29.11.1990, str. 50.